

MỞ ĐẦU

1. Mục đích, lý do chọn đề tài

1.1. Nguyễn Công Hoan (1903 - 1977) là một trong những nhà văn xuất sắc của văn học Việt Nam đầu thế kỉ XX. Ông được coi là người mở đầu cho trào lưu văn học hiện thực phê phán giai đoạn 1930 - 1945. Nguyễn Công Hoan còn là một cây bút có sức sáng tạo dồi dào, dẻo dai, một tài năng xuất sắc. Hơn nửa thế kỉ cầm bút nhà văn để lại một số lượng lớn các tác phẩm ở nhiều thể loại khác nhau, trong đó nổi bật là truyện ngắn. Nhiều trong số các truyện ngắn của ông được xếp vào truyện hay, có ý nghĩa tiêu biểu cho nền văn học dân tộc. Chúng ta có thể sánh ông với những nhà văn viết truyện ngắn trào phúng nổi tiếng nhất như Guy đơ Mopaxang, Sekhov.... [37,tr. 181]. Sáng tác của Nguyễn Công Hoan có sức hấp dẫn lớn đối với nhiều thế hệ độc giả, cho tới nay vẫn được tiếp tục khám phá và đào sâu để tìm tiếp những "vía vàng" lấp lánh.

Sekhov (1860 - 1904) là đại biểu xuất sắc cuối cùng của văn học Nga thế kỷ XIX, là nhà văn, nhà cách tân nghệ thuật mới mẻ trong lĩnh vực truyện ngắn. Hơn hai mươi năm cầm bút, Sekhov để lại một khối lượng lớn truyện ngắn có ảnh hưởng sâu rộng trong nền văn học Nga và thế giới. Sự nghiệp sáng tác của ông vẫn luôn là hiện tượng hấp dẫn, lôi cuốn giới nghiên cứu phê bình "nghĩ tiếp" và khơi sâu vào những "địa tầng" mới trong thế giới nghệ thuật của ông.

Trải qua sự thử thách lâu dài của thời gian, truyện ngắn Nguyễn Công Hoan và truyện ngắn Sekhov vẫn ngày càng thu hút sự quan tâm của bạn đọc trong nước và ngoài nước. Điều đó chứng tỏ, truyện ngắn của hai nhà văn này vừa mang những giá trị dân tộc đặc thù vừa đạt được những giá trị chung phổ quát của văn học thế giới.

1.2. Đối với bạn đọc Việt Nam, Nguyễn Công Hoan rất quen thuộc và gần gũi. Đã có rất nhiều những công trình nghiên cứu về sáng tác của ông. Sekhov cũng là một hiện tượng văn học lớn không xa lạ với bạn đọc Việt Nam. Ở Nga đã có hẳn một ngành Sekhov học, với nhiều công trình nghiên cứu về Sekhov. Nhưng cho đến nay, chưa có một công trình chuyên biệt nào xem xét thể giới nhân vật của truyện ngắn Nguyễn Công Hoan và truyện ngắn Sekhov trong mối quan hệ so sánh. Vì vậy chúng tôi mạnh dạn lựa chọn đề tài *“Thể giới nhân vật trong truyện ngắn Nguyễn Công Hoan và truyện ngắn Sekhov”*. Với đề tài này, chúng tôi hi vọng tìm ra những nét tương đồng trong việc tổ chức hệ thống nhân vật ở truyện ngắn của hai nhà văn, chỉ ra những hiệu quả nghệ thuật, hiệu quả thẩm mỹ của cách thức tổ chức đó; tìm ra những nét khác biệt thể hiện cái độc đáo, cái sắc nét của mỗi nhà văn với đặc trưng dân tộc, đặc trưng văn hoá khác nhau.

1.3. Trong khoa học giáo dục Việt Nam, Nguyễn Công Hoan và Sekhov là hai tác gia trong số các tác gia tiêu biểu được đưa vào chương trình giảng dạy ở nhà trường. Thực hiện đề tài này, chúng tôi mong muốn đóng góp một cách *“đọc, hiểu”* mới tác phẩm của hai nhà văn nói riêng và tác phẩm văn chương nói chung. Điều này bổ sung và làm mới cách thức tiếp nhận văn học, cũng như công tác giảng dạy của chúng tôi trong nhà trường. Đồng thời đề tài của chúng tôi góp một phần nhỏ bé vào việc chứng tỏ vai trò của bộ môn văn học so sánh - một bộ môn khoa học có tính chất quốc tế mà hiện nay đang được giới nghiên cứu văn học nghệ thuật trên thế giới nói chung và ở Việt Nam nói riêng quan tâm.

2. Lịch sử vấn đề

Với đề tài *“Thể giới nhân vật trong truyện ngắn Nguyễn Công Hoan và Sekhov”*, chúng tôi tập trung xem xét những tư liệu có liên quan đến nhân vật,

thế giới nhân vật trong truyện ngắn của hai nhà văn. Từ những tài liệu thu thập được chúng tôi có những nhận xét sau:

2.1. Nguyễn Công Hoan và truyện ngắn

Nói đến Nguyễn Công Hoan là nói đến “*một đời văn lực lưỡng*”. Ông không chỉ có những đóng góp to lớn cho sự hình thành và phát triển của trào lưu văn học hiện thực phê phán 1930 -1945 mà còn có công xây dựng nên một nền văn xuôi Việt Nam hiện đại. Truyện ngắn của Nguyễn Công Hoan luôn thu hút được sự quan tâm, chú ý của các nhà nghiên cứu, phê bình văn học trong mấy chục năm qua.

Nguyễn Công Hoan đã gây được sự chú ý của dư luận ngay từ tập truyện ngắn đầu tiên “*Kiếp hồng nhan*”, xuất bản năm 1923. Nhưng phải đến những năm 1929 – 1933 nhà văn mới thực sự khẳng định mình bằng những truyện ngắn in ở mục *Xã hội ba đào ký* trong *An Nam tạp chí* do Tân Đà chủ trương. Những truyện ngắn này được độc giả yêu thích. Tên tuổi của nhà văn chuyên viết những “*cảnh đi xuống của xã hội*” đã nhanh chóng trở nên quen thuộc với bạn đọc. Tháng 6 – 1935, khi tập truyện ngắn “*Kép Tư Bền*” ra đời, sáng tác của Nguyễn Công Hoan đã được bạn đọc đón nhận nhiệt tình và thu hút được sự quan tâm đặc biệt của giới phê bình.. Tập *Kép Tư Bền* đã mở đầu cho trào lưu văn học tả chân xã hội, đáp ứng nhu cầu bức thiết của xã hội.. Với Nguyễn Công Hoan, *Kép Tư Bền* có thể xem là mốc đánh dấu trong đời văn chương Ông viết: “*việc cuốn Kép Tư Bền được hoan nghênh làm tôi tin rằng tôi có thể viết nổi tiểu thuyết và tôi có thể theo đuổi được nghề văn*” [35, tr.118].

Tập truyện với nghệ thuật độc đáo mới lạ, đã thu hút được đông đảo bạn đọc trong cả nước, Họ chú tâm nhiều hơn đến những tác phẩm hiện thực của Nguyễn Công Hoan. Năm đó *Kép Tư Bền* là tập truyện được đánh giá hay nhất, được mười tám tờ báo *Bắc, Trung, Nam* viết bài khen ngợi và trở thành

đề tài cho một cuộc tranh luận về nghệ thuật. Phái nghệ thuật vị nhân sinh của Hải Triều đã viết nhiều bài đánh thép để công kích phái nghệ thuật vị nghệ thuật của Hoài Thanh. Khi cuộc tranh luận đang trong độ gay cấn nhất thì Hải Triều đọc được *Kép Tư Bền*. *Kép Tư Bền* trở thành cứu cánh đưa phái Nghệ thuật vị nhân sinh đến thắng lợi. Trong một bài bút chiến Hải Triều có viết: “*Cái chủ trương Nghệ thuật vị nhân sinh của tôi ngày nay đã được biểu hiện bằng những bức tranh linh hoạt dưới ngòi bút tài tình của văn sĩ Nguyễn Công Hoan*” [66, tr.64]

Sau khi tập truyện *Kép Tư Bền* ra đời, Thiều Sơn đã xếp Nguyễn Công Hoan và Tam Lang ở cùng một phái “*tả chân xã hội*” và cho rằng: “*Cũng như Tam Lang, tác giả của Kép Tư Bền ưa nói đến những bề trái của xã hội, ưa phanh phui, bày tỏ những cái hèn kém, xấu xa gian tà, độc ác của người đời*” và cuối cùng tác giả đánh giá về nghệ thuật xây dựng nhân vật của tác giả (...). “*Cái đặc sắc của ông Hoan là ở chỗ biết quan sát những cái gì chung quanh mình, lật kiếm ra những câu truyện tức cười, biết vẽ người bằng những nét ngộ nghĩnh thân tình, viết vắn đáp bằng những giọng hoạt kê lý thú và biết kết cấu thành những tấn bi hài kịch (...)* còn nói về cái tài vẽ người của ông thì thật là tuyệt diệu, có lẽ không thua gì những Carcteres và Paraits của La Bruyere” [71, tr.441- 442].

Trần Hạc Đình khi nhận xét về “*Kép Tư Bền*”, qua nghệ thuật khắc hoạ tính cách nhân vật có viết “*Ông ưa tả, ưa vẽ cái xấu xa, hèn mạt đê tiện của cả một hạng người xưa nay vẫn đeo cái mặt nạ giả dối. Hạng người này có gặp ở đời, ta thường lầm vì cái bề ngoài mà phải kính trọng nể nang họ*” và tác giả kết luận “*Nhà văn ở đây vô tình lại có cái đau đớn, khổ sở làm than của hạng người cùng đing nghèo khổ và cái giả trá xấu xa bất lương của bọn quyền quý trưởng giả, nhà văn đã nhận thấy rằng: “cái xã hội hiện thời đầy*

rẫy sự ô trọc, giả dối lại xây lên trên mọi sự bất bình, là một xã hội cần phải đập đổ”” [17, tr.40].

Về thể giới nhân vật trong truyện ngắn Nguyễn Công Hoan, Vũ Ngọc Phan đã nhận định : *“Ông miêu tả đủ hạng người trong xã hội, nhưng ít khi ông tả những ý nghĩ của họ nhất là những điều u uất của họ thì không bao giờ ông đã động, bao giờ cũng đặt họ vào một khuôn riêng, đó là khuôn lễ giáo hay phong tục mà họ đã ” ra trò” với những bộ mặt phờng tuông của họ”* [64, tr.1078]

Trên đây là những ý kiến đánh giá và phê bình về thể giới nhân vật được miêu tả, khắc hoạ trong truyện ngắn Nguyễn công Hoan trước năm 1945. Sau năm 1945 các nhà nghiên cứu đi vào khai thác sâu hơn về thể giới nhân vật trong truyện ngắn của ông và đi đến những ý kiến thống nhất về nghệ thuật mô tả nhân vật, xây dựng tính cách nhân vật, chân dung nhân vật trong truyện ngắn Nguyễn Công Hoan.

Nhóm tác giả trong cuốn *Sơ khảo lịch sử văn học Việt Nam* có nhận xét về nghệ thuật khắc hoạ nhân vật như sau: *“ ông có sở trường về cách mô tả tư cách hèn hạ, đê tiện hết chỗ nói của bọn quan lại sâu mọt, bọn nha lại, bọn hãnh tiến giàu có, sang trọng và khinh người”* [9, tr.101].

Nói về cách xây dựng nhân vật của Nguyễn Công Hoan qua thủ pháp nghệ thuật trào phúng, Trương Chính lại cho rằng: *“cách vẽ phóng đại, cách vẽ biếm hoạ của nghệ thuật gây cười... cách tập trung tất cả những cái xấu về hình thức cũng như về tư tưởng vào nhân vật phản diện không phải là cách sáng tạo điển hình. Cách đó sẽ làm cho nhân vật kỳ dị, méo mó, không thật. Bệnh công thức, bệnh sơ lược bắt đầu từ đây chứ còn từ đâu nữa”* [8, tr.169]

Tại cuốn *Lịch sử văn học Việt Nam*, tác giả Nguyễn Trác nhận định: *“Truyện ngắn Nguyễn Công Hoan là một tấn trò đời rộng rãi và phong phú, ông chỉ cốt khám phá trong hiện thực, những mâu thuẫn, những cảnh tượng*

trái và phản nhau.... Thế giới của Nguyễn Công Hoan là thế giới những những kẻ khốn khổ đáng thương. Đọc truyện ngắn Nguyễn Công Hoan người đọc như được trực tiếp sống giữa cái xã hội khốn cùng của những con người dưới đáy, những thói hư tật xấu của đám thanh niên tiểu tư sản thành thị chạy theo lối sống "Âu hoá". Hoặc "khi nhân vật ông miêu tả vừa là kẻ có tiền, có quyền vừa có nhân cách và hành động trái ngược với thứ đạo đức ông ưa, thì ông lên án bằng cả lý trí và tình cảm. Tiếng cười đả kích của ông sáng khoái, nhân vật của ông sống, tác phẩm của ông thành công" [75, tr.222].

Nguyễn Hoàn Khung trong *Từ điển văn học - tập 2* đánh giá về nghệ thuật khắc hoạ tính cách nhân vật của Nguyễn Công Hoan: "Mỗi nhân vật nhà văn thường chỉ nêu lên một nét tính cách cơ bản, bộc lộ qua hành động ngôn ngữ, tình huống nào đó (...). Nhân vật trong truyện ngắn Nguyễn Công Hoan chưa có bề sâu tâm lý. Song không vì vậy mà chúng không chân thực, không sinh động. Có thể nói trái lại, chỉ bằng vài nét vẽ, nhà văn đã phác ra được một bộ mặt, một tư thế, một chân dung khá sinh động với nét tâm lý chủ yếu nổi bật, phù hợp với bản chất xã hội nhân vật" [39, tr.56].

Vũ Ngọc Khánh trong *Thơ văn trào phúng Việt Nam*, có viết về thủ pháp nghệ thuật, cách mô tả nhân vật của Nguyễn Công Hoan như sau: "Thủ pháp quen thuộc và độc đáo của Nguyễn Công Hoan là hay làm cho bộ mặt đối tượng trở nên méo mó hơn, lố bịch hơn để bản chất ti tiện của nó được nổi rõ hơn" [38, tr.375].

Nhóm Lê Trí Dũng - Trần Đình Hựu Trong cuốn *Văn học Việt Nam giai đoạn giao thời 1900 - 1930* nhận xét về ngôn ngữ nhân vật trong truyện ngắn Nguyễn Công Hoan, cho rằng: "Đọc ông, độc giả phân biệt rõ đâu là ngôn ngữ của tác giả đâu là ngôn ngữ nhân vật và mỗi nhân vật đều có ngôn ngữ của riêng mình. Với Nguyễn Công Hoan, có thể nói truyện ngắn hiện đại và ngôn ngữ nghệ thuật hiện đại đã hình thành" [13, tr.386]

Nguyễn Đức Đàn trong *Máy vấn đề văn học hiện thực phê phán Việt Nam* đã nhận xét như sau: “Với số lượng khá lớn như vậy... Nguyễn Công Hoan đã hợp thành một bức tranh rộng lớn khá đầy đủ về xã hội cũ. Hầu hết trong xã hội thực dân phong kiến đều có mặt: nông dân, công nhân, tiểu tư sản, trí thức làm các nghề tự do như thầy thuốc, nhà báo, nhà văn, nhà giáo, các nghệ sĩ, tư sản, các nhà buôn, nha thầu khoán, địa chủ, quan lại, cường hào, nghị viên, công chức, học sinh đờn ỏ, phu xe, kẻ cắp, anh hát xẩm, chị bán hàng rong, binh lính, **bỉ bết**... từ các giai cấp bị bóc lột, các giai cấp thống trị và các tầng lớp trung gian cho đến những người ở dưới đáy của một xã hội hết sức phức tạp”. “Quả thật, Nguyễn Công Hoan là một nhà văn có tài xây dựng nhân vật phản diện (...) việc xây dựng nhân vật phản diện cho phép nhà văn được tô đậm khuếch **đại** những nét tiêu biểu” [14, tr.351]

Nghiên cứu về Nguyễn Công Hoan nhiều nhất phải kể đến Lê Thị Đức Hạnh, với những công trình nghiên cứu sâu sắc, cụ thể, bà đã chỉ ra được những đặc điểm nghệ thuật trong truyện ngắn Nguyễn Công Hoan. Khi nhận xét về cách miêu tả nhân vật trong truyện ngắn của Nguyễn Công Hoan, bà viết: “Cách miêu tả nhân vật trong sự đối lập giữa hai sự vật bản chất khác nhau, giữa bản chất với hiện tượng, nội dung với hình thức...” [28, tr.58]

Nhận xét về chân dung nhân vật trong truyện ngắn Nguyễn Công Hoan, tác giả Hoàng Anh trong Văn tập 39 khẳng định: “Những chân dung Nguyễn Công Hoan vẽ nên là những ký họa hoặc biếm họa linh hoạt, không chỉ đặc tả tính cách của từng loại nhân vật qua cái thân của họ, mà xếp bên cạnh nhau còn hiện lên lồ lộ bức tranh toàn cảnh của xã hội thực dân nửa phong kiến, mặc dù chúng cố tình che đậy, giấu giếm sau tấm phong loè loẹt, mỹ miều” [67, tr.54]

Nhìn dưới góc độ thi pháp học, Trần Đình Sử nhận xét: “Con người trong truyện ngắn trào phúng Nguyễn Công Hoan là con người bị tha hoá,

vật hoá, sống và hoạt động hầu như phi nhân tính. Thế giới truyện ngắn Nguyễn Công Hoan là thế giới làm trò, nhân vật là những kẻ làm trò” [21, tr.142]

Những tổng hợp ý kiến trên, một mặt cho thấy tài năng nghệ thuật của Nguyễn Công Hoan trong nền văn học Việt Nam hiện đại, một mặt đã ít nhiều chú ý đến thế giới nhân vật trong truyện ngắn Nguyễn Công Hoan. Từ những ý kiến đó đã gợi ý cho chúng tôi khi thực hiện đề tài.

2.2. A. Sekhov và truyện ngắn

Nhà văn lão thành Nga Grigôrôvich là người đầu tiên có công phát hiện và đưa ra ý kiến đánh giá mang tính dự báo về tài năng nghệ thuật độc đáo của Sekhov. Đồng thời ông còn khích lệ cổ vũ và xác định ưu thế vượt trội của tác giả trong thể loại văn học này: *“Tôi rất kinh ngạc về sự độc đáo của các chi tiết trong truyện, và nhất là tính trung thực, chân xác sâu sắc trong việc mô tả các nhân vật và cả thiên nhiên nữa (...), anh đã có khả năng phân tích nội tâm rất sâu, cả tài tả cảnh điêu luyện”* [20, tr.161-162]

Yêu nền tài năng nghệ thuật của nhà văn Sekhov, đại văn hào Nga L.Tonxtoi không chỉ coi ông như một người kế tục và thừa hưởng đầy đủ truyền thống văn hoá, tinh thần tốt đẹp của dân tộc Nga, mà còn là người cách tân của văn học Nga. *“Điều chủ yếu là bao giờ Sekhov cũng chân thành, và đó là phẩm chất cao quý của nhà văn, nhờ đó mà Sekhov đã sáng tạo ra được những hình thức viết mới, hoàn toàn mới”* [20, tr.330] hoặc *“đây là một viên ngọc, một ngôn từ tuyệt diệu. Cả Tuôcghênhep và Gônсарôp, cả tôi không ai viết được như ông ta”* [58, tr.41]. Nhận xét này có ý nghĩa định hướng và cổ vũ A.sêkhov vững tin sáng tạo.

G.N. Pospelôp với chuyên luận *“Dẫn luận nghiên cứu văn học”*, khi xây dựng lý thuyết về cốt truyện cũng đánh giá quan trọng về những cách tân nghệ thuật trong truyện ngắn của nhà văn: *“Cơ sở của truyện không phải là*

các sự kiện đột biến, mà là những cơn thăng trầm trong cảm xúc của nhân vật, thường là độc lập với bất cứ sự kiện nào, sự cảm thụ và lý giải các hiện tượng và sự thực ngày càng mới, những sự bùng sáng của trí tuệ, các bước chuyển hoá từ quan niệm hư ảo đến cái nhìn tỉnh táo, sâu sắc có tính phê phán đối với thế giới, hoặc là ngược lại, ngày càng phụ thuộc vào sức ỳ của cái tâm thường”[63, tr.42]

M.Gorki là người rất say mê Sekhov. Ông đã nhận xét: *“Sự tâm thường ti tiện là kẻ thù của anh, suốt đời anh đã đấu tranh với nó, bắt nó hiện nguyên hình nghiêm khắc qua ngòi bút của anh, anh biết moi móc ra vết mốc meo hôi hám của nó ở ngay chỗ mà mới nhìn tưởng như mọi vật đều sắp đặt khéo léo và có vẻ choáng lộn nữa”* [59, tr.36]. Đồng thời ông cũng khẳng định tinh thần nhân đạo trong tác phẩm Sekhov: *“Mỗi một truyện của Sekhov đưa ra, là nhân sâu thêm vào cái điểm dưng cảm và yêu thương cuộc đời, nó là một điểm rất quý và rất cần cho chúng ta”*... *“Mỗi một truyện ngắn là một cái thảm kịch nhỏ, nó cảm người một cách sâu sắc”* [78, tr.258]

M.Gorki đã có những nhận xét chân thành và sâu sắc về tính hiện thực trong sáng tác của Sekhov: *“Tất cả những con người ấy, kẻ xấu cũng như người tốt, đều sống trong câu chuyện của Sekhov đúng như họ sống trong hiện thực. Trong các truyện ngắn của Sekhov, không hề có một cái gì mà lại không có thật trong cuộc sống. Cái sức mạnh khủng khiếp của tài năng ông, chính là ông không bịa đặt ra một cái gì, “không có trên đời này”, tuy có thể là tốt đẹp, có thể là đáng mong ước. Ông không bao giờ tô vẽ cho con người...”* [22, tr.5]

Nhận xét về đầu óc nô lệ trong thế giới nhân vật của Sekhov M. Gorki viết: *“Trước mắt ta diễu qua cả một chuỗi dài vô tận những kẻ nô lệ và nô tỳ của tình yêu, của sự ngu dại và của thói lười biếng, của sự tham lam đối với những lạc thú trần gian; đó là những kẻ nô lệ của một nỗi sợ hãi, tối tăm*

trước cuộc sống, họ quẩn quại trong một nỗi lo âu mơ hồ và trút ra những lời lẽ đầu Ngô mình Sở về tương lai vì cảm thấy trong hiện tại không có chỗ cho mình đứng...” [22, tr.5]

Là đại diện xuất sắc của chủ nghĩa hiện thực phê phán Nga cuối thế kỷ XIX Sekhov được giới thiệu ở Việt Nam khá sớm. Nhiều nhà văn Việt Nam say mê Sekhov như Nguyễn Tuân, Nam Cao. Những truyện ngắn đầu tiên của Sekhov được dịch ra tiếng Việt từ năm 1943. Nguyễn Tuân đã có bài nghiên cứu đầu tiên về ông. Đến nay ở Việt Nam A.Sêkhov được coi là một tài năng đặc biệt, được hâm mộ và ngày càng có ảnh hưởng sâu rộng.

Nhà văn Nguyễn Tuân trong lời giới thiệu ở tập truyện ngắn Sekhov, đã nhận xét: *“Trong sáng tác, Sekhov không chen vào mà đi quyết vấn đề, hoặc gián tiếp giải quyết bằng nhân vật này khác. Sekhov cho ta thấy, cho ta xem hết ông nọ bà kia, cho ta gặp nhưng thẳng, những con người và như ngụ ý hỏi lại những người đồng điệu chúng ta rằng: “Trò đời là vậy đó? Vậy thì có nên để nó tồn tại thế không? Có nên bắt chước họ sống một cách tồi tàn, bậy bạ như thế không?” [77, tr.14]*

Nhấn mạnh cái tính chất ban đầu, tính chất khởi điểm trong cách miêu tả nhân vật của Sekhov, Hoàng Xuân Nhị nhận xét: *“lần đầu tiên trong văn học Nga và thế giới chúng ta thấy toàn bộ sáng tác của nhà văn tập trung vào biểu hiện những con người nhìn bề ngoài mà nói rất tầm thường, biểu hiện cảnh sống buồn chán, nghệt thờ, đau thương của họ” [65, tr.79]*

Dịch giả Đỗ Khánh Hoan cho rằng: Thế giới nhân vật Sekhov *“là một nhân loại nho nhỏ”*, qua đó ông nhấn mạnh tính phức tạp của những *“mảnh đời”* những *“mảnh sống”* của đủ mọi hạng người trong xã hội. Nhà nghiên cứu Phan Hồng Giang đã đưa ra những nhận định để khái quát số lượng nhân vật đông đảo, nhân vật trong truyện ngắn của Sekhov *“đó là những cảnh tượng đông đúc huyền ảo thật đáng kinh ngạc, hàng nghìn con người, chải*